

ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_533

10. Словничок юридичних термінів: Навч. посіб. / Уклад. В. П. Марчук. — К.: МАУП, 2003. — 128 с
11. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник. - 2-ге видання. - К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. -520 с
12. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти: навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. проф. В.К. Грищука. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 328 с.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro borot'bu iz teroryzmozom»vid20.03.2003#638-IV // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy (VVR), 2003, # 25, st.180.
2. Kolpakov V. K., Kuz'menko O. V. Administratyvne pravo Ukrainy: Pidruchnyk. - K.: Yurinkom Inter, 2003. - 544 s.
3. Entsyklopedychnyyslovnyk z derzhavnoho upravlinnya / uklad. : Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko ta in. ; za red. Yu. V. Kovbasyuka, V. P. Troshchyns'koho, Yu. P. Surmina. – K. : NADU, 2010. – 820 s.
4. Malynovs'kyy V. Ya. // Derzhavne upravlinnya: Navchal'nyy posibnyk.- Vyd. 2-he, dop. ta pererob.- K.: Atika, 2003. - 576 s.
5. Derzhavne upravlinnya: Navch. posib. / A.F. Mel'nyk, O.Yu. Obolens'kyy, A.Yu. Vasina, L.Yu. Hordiyenko; Za red. A.F. Mel'nyk. — K.: Znannya-Pres, 2003. — 343 s — (Vyshcha osvita XXI stolittya).
6. Zahal'na teoriya derzhavy i prava: [Pidruchnyk dlya studentiv yurydychnykh spetsial'nostey vyshchyykh navchal'nykh zakladiv] M. V. Tsvik, V. D. Tkachenko, L. L. Bohachova ta in.; Za red. M. V. Tsvika, V. D. Tkachenka, O. V. Petryshyna. - Kharkiv: Pravo, 2002. - 432 s.
7. Slovnyk sotsiolohichnykh i politolohichnykh terminiv [Elektronnyy resurs] / za zah. red. V. I. Astakhovoyi, V. I. Danylenka, A. I. Panova. - K. : Vyscha shkola, 1993. - 141
8. Konstytutsiya Ukrainy vid 28.06.1996 #254k/96-VR // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy, 1996, # 30, st. 141.
9. Kerivni pryntsyipy v haluzi prav lyudyny ta borot'by z teroryzmozom vid 11.07.2002 // [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_533
10. Slovnychok yurydychnykh terminiv: Navch. posib. / Uklad. V. P. Marchuk. — K.: MAUP, 2003. — 128 s
11. Skakun O. F. Teoriya prava i derzhavy: Pidruchnyk. - 2-he vydannya. - K.: Alerta; KNT; TsUL, 2010. -520 s
12. Teroryzm: teoretyko-prykladni aspekty: navchal'nyy posibnyk / kol. avtoriv; za zah. red. prof. V.K. Hryshchuka. – L'viv: L'vDUVS, 2011. – 328 s.

Рецензент: кандидат юридичних наук, доцент Сорока Л.В.

УДК 342.9

Фоменко М. В.,

здобувач кафедри міжнародного права

Національного університету

«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ПОНЯТТЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ КОНТРОЛЮ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ДИТИНИ

У даній статті наведено визначення понять «права дитини», «інституційні механізми у міжнародному праві», «інституційні механізми контролю дотримання прав дитини». Проаналізовано позиції вчених щодо поняття інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини. Надано авторське визначення поняття інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини.

Ключові слова: права дитини, інституційні механізми, дотримання прав дитини, інституційні механізми у міжнародному праві, контроль дотримання прав дитини.

Фоменко М.В.,

соискатель кафедры международного права

Национального университета

«Юридическая академия Украины имени Ярослава Мудрого»

ПОНЯТИЕ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ

КОНТРОЛЯ СОБЛЮДЕНИЯ ПРАВ РЕБЕНКА

В данной статье приведено определения понятий «права ребенка», «институциональные механизмы в международном праве», «институциональные механизмы контроля соблюдения прав ребенка». Проанализировано позиций ученых относительно понятия институциональных механизмов контроля соблюдения прав ребенка. Предоставлено авторское определение понятия институциональных механизмов контроля соблюдения прав ребенка.

Ключевые слова: права ребенка, институциональные механизмы, соблюдение прав ребенка, институциональные механизмы в международном праве, контроль соблюдения прав ребенка.

Fomenko M.V.,

Researcher of the International Law cathedra of National University
«Law Academy of Ukraine named after Yaroslav Mudry»

THE CONCEPT OF INSTITUTIONAL MECHANISMS FOR MONITORING CHILDREN'S RIGHTS

In this article given the definition of «children's rights», «institutional mechanisms in international law», «institutional mechanisms to monitor children's rights». Scientists analyzed the position regarding the concept of institutional mechanisms for monitoring the rights of the child. Courtesy of the author's definition of institutional mechanisms for monitoring the rights of the child.

Keywords: children's rights, institutional mechanisms, human child, institutional mechanisms in international law, control of compliance of children's rights.

Актуальність проблематики. Однією з ключових категорій теорії та практики міжнародного права є поняття інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини. Його формування в юридичній науці пов'язано із практичною необхідністю забезпечення реального захисту прав дитини на міжнародному рівні. На сьогодні, права й свободи дитини перебувають під посиленням контролем різних міжнародних інституцій, які відрізняються за формою своєї організації та компетенцією, однак вони мають чимало спільних, об'єднуючих ознак, внаслідок чого, у міжнародному середовищі створено цілісну систему органів та організацій із забезпечення й захисту прав дітей, що в науці міжнародного права іменують як інституційні механізми контролю дотримання прав дитини.

Ступінь наукової розробки проблеми. Наукові роботи таких вчених, як Н.І. Блашук, М. В. Буроменського, М. П. Воронова, Є. М. Воронова, О. М. Гончаренко, С. В. Головатого, І. І. Дорожко, Н. В. Гончарової, О. В. Задорожного, В.А. Капустинського, А. Ю. Ковальчук, Н. М. Крестовської, Л. І. Литвиненка, О.Л. Львової, К. А. Музиканта, Н. М. Оніщенко, О. В. Повара, М. Л. Рабінович, П.М. Рабіновича, С. О. Сунегіна, О. К. Ткачової, О. Г. Юхти, присвячені тематиці міжнародно-правових механізмів захисту прав людини, в яких опосередковано опрацьовувалася проблема контрольних інституційних механізмів.

Метою статті є проведення загальнотеоретичної характеристики інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини.

Виклад матеріалу. В першу чергу, необхідно визначити права дитини як основну складову її правового статусу, що включає у себе систему юридичних можливостей дитини на вільний, цілісний та комплексний розвиток своєї особистості, контроль за дотриманням яких здійснюється міжнародними та регіональними організаціями відповідно до встановлених міжнародно-правовими актами правил.

Контроль за дотриманням прав дитини можна визначити як встановлену міжнародно-правовими та регіональними актами систему засобів й методів проведення

перевірки стану забезпечення прав дитини у державах, що здійснюється у визначених процедурних формах і може мати своїм наслідком надання країнам рекомендацій чи зауважень або притягнення їх до міжнародно-правової відповідальності.

Ефективність дотримання прав дитини залежить від наявності та дієвості механізмів їх реалізації на інституційному рівні [1, с. 267]. Останній передбачає існування певних інститутів та визначення порядку й системи їх функціонування, тобто інституційний механізм. Насамперед, у юридичній науці інститут (від лат. institutum – устрій, організація, установлення, установа) визначається як «форма організації та регулювання суспільних відносин і діяльності людини з властивими цій формі метою, функціями та засобами впливу на життя суспільства або окремих його частин» [2, с. 696]. У міжнародному праві під категорією «інститут» слід мати на увазі форму організації міжнародних відносин, а саме міжнародну організацію або установу (співдружність, комітет, комісія, міжнародний суд тощо).

Також, доцільно розкрити зміст терміну «механізм захисту прав людини і громадянина», який споріднений з терміном «механізм захисту прав і свобод дитини». За Н. В. Гончаровою, механізм захисту прав людини та громадянина – це встановлена і гарантована законом система забезпечення правового статусу особи, яка вклучає впорядковану діяльність органів публічної влади, недержавних правозахисних організацій та самостійну реалізацію суб'єктивних прав та свобод, направлену на запобігання, припинення й відновлення порушених прав і свобод при дотриманні належного балансу публічних та приватних інтересів [3, с. 7]. При визначенні поняття інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини доцільно не використовувати такий елемент загального по відношенню до цього механізму захисту прав людини, як самостійна реалізація дитиною своїх прав. Це пояснюється об'єктивною неможливістю ототожнити дитину з категорією «інституція». Натомість І. Л. Литвиненко пропонує визначити міжнародно-правові механізми захисту прав людини як «систему міжнародних органів та організацій, а також форм і методів, які вони застосовують з метою вироблення та реалізації міжнародних стандартів прав і свобод людини та їх поновлення в разі порушення з боку держав» [4, с. 278]. Доцільно І. Л. Литвиненко наголосив на такій ознаці міжнародно-правових механізмів захисту прав людини як продукування та реалізація ними міжнародних стандартів захисту прав і свобод людини. На міжнародній арені діють створені державами правозахисні організації з пропорційною участю представників кожної держави, що спільними напрацюваннями визначають певні правила, принципи прав дитини, які обов'язково й безумовно повинні бути виконані суб'єктами міжнародних відносин.

З наведеного випливає, що міжнародні механізми захисту прав дитини – це система міжнародних договорів та організацій, які є комплексом нормативних й інституційних засобів, вироблених у процесі міжнародного співробітництва з метою забезпечення реалізації прав дитини та, які полягають у встановленні для кожної держави міжнародного зобов'язання з їх охорони та захисту, а також, в здійсненні міжнародного контролю за виконанням такого зобов'язання.

«Створення в міжнародній структурі контрольних механізмів у сфері прав людини є об'єктивним процесом, обумовленим практичними потребами розвитку міжнародного співтовариства, а саме необхідністю підвищення відповідальності держав

за дотриманням своїх міжнародних зобов'язань у сфері прав людини, що є важливим фактором у підтриманні миру і безпеки, як це визначено в Статуті ООН» [5, с. 9-10]. Викладене тлумачення вченого В. Ф. Кавуна демонструє значущість та практичну необхідність існування й подальшого розвитку міжнародних контрольних механізмів за дотриманням прав та свобод дитини.

Вартий уваги і науковий підхід, за яким «у результаті багатостороннього продуктивного міжнародного співробітництва держав сформувався міжнародно-правовий механізм захисту прав людини, що включає в себе міжнародні норми, принципи і спеціальні міжнародні інституції, які здійснюють контрольні функції, що являють собою квінтесенцію міжнародного захисту прав людини» [6, с. 10]. З наведеною дефініцією можна погодитися, але з деяким зауваженням. Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини, як і дитини – це система певних елементів, яка функціонує задля досягнення єдиної мети – недопущення порушень прав дитини у будь-якій сфері життєдіяльності та їх відновлення у разі порушення.

Інституційні механізми контролю за дотриманням прав людини взаємодіють із національними структурами. Про це говорить Т. Л. Сироїд, стверджуючи, що «функції міжнародного та внутрішньодержавного захисту прав людини розмежуються так: на міжнародному рівні розробляються міжнародні стандарти в галузі прав людини й діють контрольні органи за їх дотриманням, а на національному рівні держави приводять своє законодавство у відповідність до міжнародних стандартів і гарантують їх виконання» [7, с. 80]. Наведене порівняння чітко й лаконічно висвітлює призначення інституційних механізмів. Ним є здійснення контролю не просто за дотриманням прав людини, а за дотриманням міжнародних стандартів у сфері прав людини, які крім прав, містять і їх гарантії, а також, закріплюють обов'язки держав щодо належного виконання цих стандартів.

Серед видів міжнародних механізмів захисту прав дитини потрібно виділити інституційні механізми контролю дотримання прав дитини.

При аналізі зазначеного визначення у порівнянні із досліджуваною проблемою, можна зробити висновок про те, що інституційні механізми контролю дотримання прав дитини спрямовані на їх охорону від порушення з боку будь-якого суб'єкта міжнародних відносин (держави, міжнародної організації, світової спільноти) та захист у разі вчинення такого порушення.

Під інституційним (організаційно-правовим) механізмом О. К. Г'ордєєв розуміє сукупність взаємозв'язків між формальними та неформальними інститутами, а також організаціями, які сприяють реалізації принципів демократичного (доброго, належного) врядування, забезпечують узгодження та коригування інтересів різних суспільних груп, координацію сумісної діяльності на шляху досягнення задекларованих цілей розвитку регіону (держави). За своєю структурою інституційний механізм має подвійну природу: для нього характерні ознаки, притаманні, як інститутам, так і механізмам. Фактично, інституційний механізм представляє собою реалізацію сутності (змістовного наповнення) того чи іншого інституту під час взаємодії між суб'єктами [8, с. 37]. У такому значенні можна розглядати міжнародні інституційні механізми, оскільки вони безумовно характеризуються подвійною природою, тобто сукупністю рис як інститутів, так і механізмів. І знову ж таки не слід забувати про їх системну ознаку. У цьому

значенні йдеться про розуміння міжнародних інституційних механізмів як цілісної системи з певним набором ознак, у тому числі, й тих, що визначають їх подвійну сутність. Міжнародні інституційні механізми – це система організацій міжнародного, у тому числі й регіонального, рівня, які створені та функціонують для досягнення визначеної спільної мети.

Децю інше визначення інституційних механізмів надає О. К. Ткачова, за якою інституційні механізми – це «сукупність взаємозв'язків між формальними та неформальними інституціями держави, що сприяють поступовому еволюційному розвитку правил і процедур, санкцій та стимулів, стримувачів і противаг в процесах та результатах виробництва, розподілу, обміну, споживання благ, і забезпечують узгодження й коригування інтересів різних суспільних груп, координацію сумісної діяльності на шляху досягнення цілей розвитку всієї системи» [9]. О. К. Ткачовою підкреслюється еволюційна властивість інституційних механізмів, яка передбачає їх удосконалення у залежності від потреб суспільства на кожному етапі його розвитку.

Для розкриття теми про поняття інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини оперувати запропонованими О. К. Гордєєвим та О. К. Ткачовою дефініціями інституційних механізмів є не доцільним. Це пов'язано із особливістю міжнародних правовідносин в цілому, та здійсненням специфічного контролю з метою забезпечення непорушності прав дитини. Їм не властивий суто управлінський характер, що вирізняє визначення О. К. Гордєєва, або економічна складова, присутня у дефініції О. К. Ткачової. При з'ясуванні змісту міжнародних інституційних механізмів слід оперувати юридичними категоріями міжнародного права.

Саме у рамках міжнародного співробітництва К. В. Андріанов під поняттям інституційного механізму розуміє «комплекс міжнародних органів та процедур, покликаних сприяти досягненню відповідними міжнародно-правовими нормами їх цілей» [10, с. 9]. Слід зауважити, що описане визначення інституційних механізмів повністю не відображає їх сутність, але, у той же час, вказує на притаманні їм ознаки. Зокрема, до рис інституційних механізмів вчений відносить функціонування міжнародних органів у формі певних процедур та їх цілеспрямованість, що ґрунтується на міжнародно-правових актах.

Виключно з організаційної точки зору інституційний механізм розглядають А. Азаров, В. Ройтер і К. Хюфнер. На їхню думку, такий механізм представляє собою певні організаційні структури (міжнародні суди з прав людини, міжнародні організації, комітети, комісії, робочі групи, спеціальні доповідачі) [11, с. 31]. Знову ж таки, А. Азаров, В. Ройтер і К. Хюфнер, як і К. В. Андріанов, не формулюють комплексне визначення поняття інституційних механізмів, випускаючи з уваги правило, за яким ці механізми є певною системою і не тільки органів (інших інституцій), але їх взаємозв'язки, що складаються на визначеній правовій підставі для досягнення спільної мети.

На основі використання методу аналогії з видами правозахисних механізмів [12, с. 9], випливає, що інституційні механізми існують у системному зв'язку з іншими механізмами: нормативним (правові норми і принципи) та інструментальним (сукупність юридичних та неюридичних засобів, способів, методів). Міжнародний інструментальний механізм передбачає застосування різними міжнародними

організаціями властивих їм засобів й методів для забезпечення прав і свобод людини, у тому числі, й дитини, відновлення порушених прав, встановлення тих чи інших заходів юридичної відповідальності за порушення принципів верховенства права та законності. Названі інструментарії регламентуються в нормативному механізмі у вигляді закріплених у правових актах норм, принципів і стандартів, а реалізуються органами, організаціями, установами, що утворюють інституційний механізм.

Інституційний механізм також може бути універсальним і регіональним [5 с. 4]. Такий поділ відбувається за територіальним критерієм. Універсальний інституційний механізм охоплює територію усіх країн світу, а регіональний – діє на території певних держав. До першого виду інституційного механізму можна віднести Організацію Об'єднаних Націй, Комітет з прав людини, Верховного комісара ООН з прав людини, Комітет з питань ліквідації расової дискримінації, Комітет з прав дитини, Комітет проти катувань тощо; а до другого – Суд Європейського Союзу, Європейський суд з прав людини, Міжамериканський суд з прав людини, Міжнародний кримінальний суд тощо. Регіональним може бути європейський, американський, африканський та арабський інституційні механізми.

За результатами проведених наукових досліджень, О. М. Руднева визначає інституційні механізми як організаційно-правові засоби, що «використовуються на міжнародному та національному рівні з метою належного здійснення правової охорони міжнародних стандартів прав людини» [14, с. 6]. Вони разом із нормативними (конвенційними) засобами складають міжнародний механізм забезпечення та захисту прав і свобод людини.

Враховуючи вищезазначене, інституційні механізми у міжнародному праві слід визначити як систему міжнародних та регіональних органів та організацій, створення і діяльність яких спрямовані на досягнення спільної мети у певній сфері міжнародних відносин.

Як підсумок проведеного аналізу змісту таких понять, як права дитини, дотримання прав дитини, контроль за дотриманням прав дитини, інституційні механізми, слід сформулювати визначення поняття інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини.

Отже, інституційні механізми контролю дотримання прав дитини у міжнародному праві – це цілісна система міжнародних та регіональних органів й організацій з чітко визначеною компетенцією, створення і діяльність яких спрямовані на проведення у встановленому міжнародно-правовими актами порядку різних форм перевірки стану забезпечення й реалізації державами прав дитини, застосування політико-правової або іншої юридичної відповідальності за порушення державами прав дитини з метою їх охорони та захисту, а також запобігання випадкам недотримання міжнародних стандартів у сфері прав дитини.

Висновки. Отже, отримані у підсумку розгляду сутності й загальної характеристики інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини знання мають вагомим практичне значення. Їх застосування сприятиме розв'язанню багатьох проблемних ситуацій, які виникають при здійсненні охорони й захисту прав дитини, а також удосконаленню національної правової системи у цілому. Це також впливає на налагодження наукової співпраці теоретиків та практиків у сфері міжнародного права,

оскільки завдяки поєднанню наукових позицій вітчизняних і зарубіжних вчених при дослідженні інституційних механізмів контролю дотримання прав дитини досягається єдність розуміння цього поняття.

Список використаних джерел:

1. Європейське право: право Європейського союзу: підручник: у трьох кн. /За заг. ред. В. І. Муравйова. – К.: Ін Юре, 2015. – Кн. Перша: Інституційне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко та ін. – К.: Ін Юре, 2015. – 312 с.
2. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 1998. – т. 2: Д – Й. – 1999. – 744 с.
3. Гончарова Н. В. Механізм захисти прав і свобод человека и гражданина в субъектах Российской Федерации: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Н. В. Гончарова. – Белгород, 2011. – с. 22.
4. Литвиненко І. Л. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини / І. Л. Литвиненко // Університетські наукові записки. – 2005. – № 4. – С. 271 – 279. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Unzap_2005_4_48.pdf.
5. Кавун В.Ф. Механізми міжнародного контролю у сфері прав людини: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / В.Ф. Кавун; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. – К., 2008. – 18 с.
6. Мохаммад Абдель Карім Мусса Аль-Нсур. Міжнародно-правовий захист прав жінок і дітей у період кризових ситуацій [Текст]: автореф. Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Мохаммад Абдель Карім Мусса Аль-Нсур; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2002. – 20 с.
7. Сироїд Т. Л. Правова основа та механізми захисту прав людини на міжнародному регіональному рівні / Т. Л. Сироїд // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Право. – 2014. – № 1. – С. 79 – 86. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsur_2014_1_13.pdf.
8. Гордєєв О. Концептуальні підходи до сутності інституційного механізму / О. Гордєєв // Публічне адміністрування: теорія та практика. – 2012. – № 3 (11). – С. 36-42.
9. Ткачова О. К. Теоретичні основи інституційних механізмів державного управління митною справою / О. К. Ткачова // Державне управління: удосконалення та розвиток. Електронне наукове фахове видання. – № 6 – 2013. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=587>.
10. Андріанов К. В. Роль контрольного механізму Конвенції про захист прав і основних свобод людини в процесі реалізації її норм: Автореф. Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / К. В. Андріанов; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2003. – 18 с.
11. Азаров, А. Права человека [Электронный ресурс]: международные и российские механизмы защиты / А. Азаров, В. Ройтер, К. Хюфнер. – М.: Московская школа прав человека, 2003. – 560 с.
12. Бадалянци Ю.С., Д.А. Ягофаров. Права человека: учебное пособие ЛОУС. Бадалянци, Д.А. Ягофаров. – Москва-Рязань: Издательство «Поверенный». – 2006. – 519 с.
13. Руднева О. М. Міжнародні стандарти прав людини та їх роль в розвитку правової системи України: теоретична характеристика: автореферат дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / О. М. Руднева; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : [б. и.], 2011. – 36 с.

References:

1. European law, European Union law: the textbook: in three books / Ed. VI Muravyov. - K. : Institute Jure, 2015. - Kn. First: Institutional law of the European Union / V.I. Muravyov, A.M. Shpakovich, A.N. Lysenko and others. - K. : Institute Jure, 2015. - 312 p.
2. Legal Encyclopedia: В 6 т. / Redkol.: Y.S. Shemshuchenko (Chairman redkol.) And in. - K. : Ukr. encycl., 1998. - Vol. 2: D - HE - 1999. - 744 p.
3. Goncharova N.V. Mechanism of protection of rights and freedoms of man and citizen in the Russian Federation subjects: Author. Thesis. ... Candidate. Legal. Science / NV Goncharov. - Belgorod, 2011. - p. 22.
4. Litvinenko I.L. International legal mechanisms to protect human rights / I.L. Litvinenko // University research note. - 2005. - № 4. - P. 271 - 279. - Access: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Unzap_2005_4_48.pdf.
5. Kavun V.F. The mechanisms of international monitoring of human rights: Author. Thesis ... candidate. Legal. Sciences: 12.00.11 / V.F. Kavun; NAS of Ukraine. Institute of State and Law. VMKoretsky. - K., 2008. - 18 p.
6. Mohammad Abdel Karim Moussa Al NSDS. International legal protection of women and children during crisis situations [Text]: Thesis. Dis. ... Candidate. Legal. Sciences: 12.00.11 / Mohammad Abdel Karim Moussa Al NSDS; National Law Academy of Ukraine. Yaroslav the Wise. - H., 2002. - 20 p.

7. Syroyid T.L. Legal framework and mechanisms to protect human rights at the international regional / T.L. Syroyid // Bulletin of the Academy of Customs Service of Ukraine. Avg. : Right. - 2014. - № 1. - P. 79 - 86. - Access: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsup_2014_1_13.pdf.
8. A. Gordeev conceptual approaches to the essence of institutional mechanism / A. Gordeev // Public Administration: Theory and Practice. - 2012. - № 3 (11). - P. 36-42.
9. Tkachev A.K. Theoretical foundations of institutional governance mechanisms customs business / DC Tkachev // Public administration, improvement and development. Electronic scientific specialized edition. - Number 6 - 2013. - Access: <http://www.dy.nayka.com.ua/?Op=1&z=587>.
10. K. Andrianov role of the control mechanism of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms in the implementation of its provisions: Author. Dis. ... Candidate. Legal. Sciences: 12.00.11 / K. Andrianov; Kyiv. nat. University of them. Shevchenko. - K., 2003. - 18 p.
11. Azarov, A. human rights [electronic resource]: mezhnarodnyye and Mechanisms rossiyskiye protection / A. Azarov, V. Reuter, K. Hyufner. - M. : Moscow school of human rights, 2003. - 560 p.
12. Badalyants YS, DA Yahofarov. Human rights: uchebnoe posobyе /Y.U.S. Badalyants, DA Yahofarov. - Moscow-Ryazan: Publishing "Poverenniy." - 2006. - 519 p.
13. Rudnev A. International human rights standards and their role in the legal system of Ukraine: theoretical description: Abstract Dis. ... Dr. Legal. Sciences: 12.00.01 / OM Rudnev; Hark. nat. Univ ext. cases. - H.: [b. s.], 2011. - 36 p.

Рецензент: доктор юридичних наук, доцент, Охріменко І.М.

УДК 351.7

Юсупов В.А.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правознавства Криворізького економічного інституту
Київського національного університету імені Вадима Гетьмана

**ОРГАНИЗАЦИЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ
СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ**

Проаналізовано основні проблеми та недоліки оптимізації організації та функціонування СБУ, розглянуто проблемні аспекти реорганізації структури органів СБУ.

Ключові слова: Служба безпеки України, напрями вдосконалення, реформа, організація, оптимізація діяльності, євроінтеграція.

Юсупов В.А.,

кандидат юридических наук,
доцент кафедри правоведення Криворожского економічного інститута
Киевского национального университета имени Вадима Гетьмана

**ОРГАНИЗАЦИЯ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ СЛУЖБЫ БЕЗОПАСНОСТИ
УКРАИНЫ: НАПРАВЛЕНИЯ РЕФОРМИРОВАНИЯ**

Проанализированы основные проблемы и недостатки оптимизации организации и функционирования СБУ, рассмотрены проблемные аспекты реорганизации структуры органов СБУ.

Ключевые слова: Служба безопасности Украины, направления совершенствования, реформа, организация, оптимизация деятельности, евроинтеграция.

Yusupov V. A.,

PhD, Associate Professor of Law Krivoy Rog Economic Institute
Kyiv National University named after Vadym Hetman

**ORGANIZATION AND OPERATION OF SECURITY SERVICE OF
UKRAINE: THE REFORM LINES**

Investigated basic problems and shortcomings of optimization the organization and functioning of the Security Service of Ukraine, considered problematic aspects of the reorganization of the Security Service.